

וּם דְּבַר בְּרָאיוֹן הַזֶּה לֹא הָיָה שִׁגְרָתִּי. לֹא הִטְרַמְיִנּוּלוֹגְיָה, לֹא הַנוּשָׁאִים, גַּם לֹא הַדְּמָעוֹת. הַחֲגִיגוֹת שֶׁשְּׁמֹרָה לְרֵאיוֹנוֹת חֵג, נִעְדְּרָה הַפֶּעַם.



הַשִּׁיחָה הָאֲרוּכָה שֶׁהִתְקִימָה לִפְנֵי יָמִים סְפוּרִים בְּבֵית בְּנֵי בְּרָקִי שְׁקֵט, הֵייתָה שׁוֹנָה. שׁוֹנָה לְגַמְרִי מְכַל שִׁיחָה אַחֶרֶת שֶׁהֵייתָה לִּי בַּחַיִּי עִם יוֹצֵר חֲסִידִי.

כְּשֶׁנִּכְנַסְתִּי אֵלָיָה, הָיָה הֵייתָה אֲמֹרָה לִהְיוֹת עוֹד שִׁיחָה עִם יוֹצֵר עֵנֶק שֶׁפָּרַץ לְצִמְרַת עוֹלָם הַנְּגִינָה. ה'בְּרִיף' דִּיבַר עַל כְּתָבָה קְלָאסִית עַל עוֹלָמוֹת שֶׁל יְצִירָה, נִיצוּחַ, כְּתִיבָה, הַלְחָנָה וְכֻמוֹבֵן שִׁירָה. עוֹלָם מְלֵא בְּרִגְשׁ, בְּעִשְׂיָה שֶׁהִטְבִּיעָה אֶת חוֹתְמָה עַל מַמְלַכַת הַיְצִירָה הַיְּהוּדִית-חֲסִידִית. אַחֲרֵי הַכֹּל, ר' דּוֹדִי קָאֵלִישׁ, הָאִישׁ שֶׁהִתְיַשֵּׁב מוֹלֵי, הוּא מֵהָאוֹשִׁיּוֹת הַכִּי מְפֹרְסָמוֹת בְּתַעֲשִׂיית הַמוּזִיקָה הַחֲסִידִית, בְּאַרְץ וּבְעוֹלָם.

בְּאַתִּי מוֹכֵן לְרֵאיוֹן. רְצִיתִי לְשִׁמּוֹעַ קֶצֶת נוֹסְטָלְגִיָּה, לְדַבֵּר עַל הַיְצִירוֹת הַגְּדוֹלוֹת, לְשִׁמּוֹעַ עַל בֵּית הַיּוֹצֵר שֶׁלֹּא אֲמַנִּים צַעִירִים, וְלִנְסוֹת לְהַבִּיט דֶּרֶךְ הַמִּשְׁקָפִים שֶׁל עַל עוֹלָם הַמוּזִיקָה הַחֲסִידִית שֶׁל יָמֵינוּ, רֵאשִׁית שְׁנַת תש"פ.

מֵהָרָ מְאֹד הַבְּנֵית שֶׁהַשִּׁיחָה הַזֹּאת לֹא תִהְיֶה עוֹד שִׁיחָה. מִפֶּה לֶשֶׁם, הָיָה נֶעָה בְּמַהֲרָת לְמַחְזוֹזֹת שֶׁבָּהֶם הַמוּזִיקָה הֵייתָה שֶׁחָקֵן מִשְׁנֵי בְּעִלְיָה. בְּאַתִּי לְדַבֵּר מוּזִיקָה וַיִּצְאֵתִי עִם שִׁיחַת נֶפֶשׁ עֲמוּקָה וְחֲשׂוּפָה. בְּלִי לְהַתְכוּנֹן, תִּיעֲדֵתִי אֶת חֲשַׁבּוֹן הַנֶּפֶשׁ הַנוֹקֵב וְהַעֲמֹק שֶׁל הַיּוֹצֵר הָעֵנֶק הַזֶּה. הַסְתַּכְלַתִּי מְכַלִּי רֵאשׁוֹן אֶל מַעֲמָקֵי נִשְׁמַת, גִּילִיתִי אֶת שִׁבְבִי כִּסּוּפִיו וְאֶת הָעֶרְצָתוֹ אֶל הַדְּמוּת שֶׁהוֹצִיאָה אוֹתוֹ מִמָּה שֶׁהוּא מְגִדִיר כ'מִצְלוֹת'.

כְּמַעַט לֹא שְׁאַלְתִּי שְׁאֵלוֹת בְּשִׁיחָה הַזֹּאת. הֵייתִי שֶׁם רַק כְּדִי לְהַקְשִׁיב. כְּאִילוֹ קָאֵלִישׁ רַק הַמְתִּין לְרִגְעַת הַזֶּה שֶׁבּוֹ יִפְתַּח אֶת הַחֲדָרִים הַכִּי עֲמוּקִים בְּלִבּ שֶׁלּוֹ, יִבְכֶּה עַל תְּקוּפוֹת ה'מִצְלוֹת' שֶׁלּוֹ, וַיִּדְבֵּר עַל הַדְּמוּת שֶׁשָּׂאָבָה אוֹתוֹ מִמַּעֲמָקִים וְהִבִּיאָה אוֹתוֹ בַּחֲזָרָה אֶל מַמְלַכַת הַתּוֹרָה וְהַחֲסִידוּת שֶׁבָּה צִמָּה.

בְּאַמְצַע הָיוּ דְּמָעוֹת, הַמּוֹן רִגֵּשׁ וְלֹא מַעַט כָּאֵב. סִיפּוֹר הַחַיִּים שֶׁל ר' דּוֹדִי קָאֵלִישׁ, מְגִדוּלֵי הַיּוֹצְרִים הַחֲסִידִיִּים בְּכָל הַזְּמָנִים, יִכּוֹל לְהַפּוֹךְ בְּקִלּוֹת לְסִפּוֹר מוֹסֵר מוֹצֵלַח בְּמִיּוּחַד. כֹּזֶה שֶׁכֵּל מִשְׁגִּיחַ הִיָּה שִׁמַּח לְתֵת מִמֶּנּוּ דוֹגְמָאוֹת לְתַלְמִידִים מִתְּרַחֲקִים.

כִּי ר' דּוֹדִי קָאֵלִישׁ הִיָּה שֶׁם. בְּמַחְזוֹזֹת מְנוֹתָקִים וּמְרוּחָקִים. וְלֹא רַק שֶׁהוּא הִיָּה שֶׁם, הוּא אֶפִּילוֹ הַצִּלִּית. מְאֹד. הוּא זָכָה לְהַעֲרֵכָה, לְהַעֲרָצָה. לוֹ הִיָּה מִמְשִׁיךְ, הִיָּה יִכּוֹל לִגְעַת בְּצִמְרָת. הָעוֹלָם הַחוֹמְרִי כוֹלוֹ



היה פרוש לפניו, פשוטו כמשמעו. וככל שהוא הלך והתעצם במחוזות המרוחקים מחצר הקודש בעלזא בה גדל, הוא הלך והתרחק מביתו שלו. זו לא רק החזות שלו שהשתנתה באותם ימים, גם האישיות שלו נדדה למרחקים, אל מקומות מסוכנים לנשמה יהודית.

שם, בארצות הבידור של אמריקה, הוא היה במרחק פסיעות אחדות מלמצוא עצמו הופך למוזיקאי בעל שם עולמי, אבל גם ליהודי שמאבד את הקשר שלו לאידישקייט, לעולמות שבהם גדל, לחסידות, לבורא עולם.

קאליש מעולם לא פתח את סגור ליבו. הוא לא סיפר על התקופה ההיא, גם לא על החזרה שלו. כשהוא נכנס בפעם הראשונה בחזרה אל בית המדרש של חסידות בעלזא בירושלים, הרבה מאוד גבות הורמו. הוא שרד גם את התגובות האלו והפך לאחת מאבני הבית הגדול הזה שנמצא בלב ירושלים. מאז, לא עזב לעולם.

עכשיו, בפעם הראשונה בחייו הוא מתיישב מולי ומדבר על מה שעבר. הוא נע במעגלים, נוגע בזהירות המתבקשת בתקופות האפלות בחיים שלו. הוא גם שר את שירת האמונה כפי שלא נשמעה מעולם ומסיר בפעם הראשונה את הלוח מאחורי הדמות שהצילה את חייו. זהו סיפורו המיוחד כל-כך של ר' דודי קאליש, שאותו לא שמעתם מעולם.

ההתחלה

תווים בבית של יהודי זקן

קשה להתבלבל כשנכנסים אל סלון הבית של משפחת קאליש, בבני ברק. זהו סלון חסידי, על כל המשתמע מכך. ארון ספרים הדור, עמוס בספרי חסידות, וילונות שעוטפים את החדר כולו ותמונת ענק של כ"ק מרן הרבי מבעלזא שתלויה במרכזו. בצד עומד לו פסנתר, שבבית הזה עובד שעות נוספות.

על השולחן כמה ספרי קודש. אנחנו מגיעים לכאן בימים האחרונים של חודש הרחמים והסליחות. הספרים על השולחן יכולים ללמד את האורחים שבני הבית נמצאים בהכנה אינטנסיבית לקראת ראש השנה ויום הכיפורים ועשרת ימי התשובה שביניהם.

בעל הבית נולד בבני ברק, לא הרחק מכאן, בשנת תשל"ח. אבא שלו עדיין מתגורר באותו

הבית בו גדל קאליש כילד, והקשר בין השניים, שעליו עוד ידובר בהמשך, נמצא בשיאו. לא רק בגלל הקרבה הפיזית בין הבתים. רבי אברהם יעקב (אברום יענקל) קאליש, בן התשעים, ניצל השואה ששרד אך בקושי ובנה שבט לתפארת, זוכה לביקור יומי מבנו, וללימוד משותף איתו בחברותא זה שנים ארוכות.

"גדלתי בבית הכי חסידי שניתן להעלות על הדעת", פותח ר' דודי קאליש את הראיון המיוחד הזה, "זה היה בית שבו ספגנו חסידות ואידישקייט ברמה הגבוהה ביותר, אבל זה היה גם בית שמעליו ריחף כל הזמן הצל האיום של השואה.

"אבא ואחיו היו היחידים ממשפחת קאליש המפוארת, ששרדו את השואה. בניסים הם הצליחו לברוח עוד לפני שהגיעו לאושוויץ. אבא נולד בטרנסילבניה, בן למשפחה בעלזאית שורשית. כולם נכחדו בשואה. כשאבא עלה לארץ ישראל, הוא הלך ללמוד בערלוי, בגלל הקשר החזק שלו עם כ"ק הרבי מערלוי זצ"ל. "בהמשך אבא נקשר שוב בבעלזא, והפך לאחת הדמויות המזוהות ביותר עם התקומה של החצר המפוארת הזו בארץ ישראל שלאחר השואה."

בבית הזה גדלו עוד תשעה אחים ואחיות. דודי היה הצעיר מכולם. זיכרונות השואה עמדו שוב ושוב במרכז הבית, כשאביו מגלה טפח ומכסה טפחיים. "זה היה כל הזמן בתודעה של כולנו", הוא מספר, "חיינו את זה, יום יום, פשוטו כמשמעו. אבא לא דיבר הרבה, אבל המעט שדיבר חידד לנו את התודעה האיומה הזו. במובן הזה אני בן קלאסי לדור השני של ניצולי השואה."

עם המטען הלא-פשוט הזה החל קאליש את המסלול השגרתי של חסיד בעלזא, ממוסדות החינוך המפוארים של החסידות, ועד שהקים את ביתו. הוא גדל בתלמוד תורה של החסידות בבני ברק, ולאחר מכן למד בישיבה הקטנה והגדולה של החצר החסידית בירושלים. שם גם נולד החיבור הראשון שלו לעולמות המוזיקה, בהם הלך ושקע במהירות מסחררת.

"הייתי בן שבע-עשרה כשה התחיל", הוא משחזר, "ניגש אלי הרה"ג ר' יוסף צבי ברייער, ראש ישיבת בעלזא בבית חלקיה, שהיה האחראי על העשייה המוזיקלית בבעלזא. הוא הקליט אלבום מלחני וביקש שאני יארגן עבורו את המקהלות.

"אני חושב שכבר אז היה אצלי כישרון מוזיקלי. הייתי מאוד מחובר למוזיקה, כבר כילד, אבל בתקופת הלימודים בישיבה זה

חסידי שיש'. אירוע שירה חסידי



קאליש מוסר את אחד מאלבומיו למורו ורבו, כ"ק מן האדמו"ר מבעלזא

שפת המוזיקה, ומהר מאוד התחלתי לכתוב מוזיקה בעצמי."

הפריצה

חלום האופרה החסידי

קאליש הוא אמן במלוא מובן המילה. אמן הוא אדם שחי במובנים רבים מחוץ לנתיבי החיים המוכרים. מי שנתקל בחייו באמנים, יודע לזהות מיד את נפשו של האמן. הוא נע בין נושאים במהירות, מתקשה להתרכז, משייט בקלות בין תאריכים ואירועים, דמויות ויצירות. ככזה, מלאכת שזירת סיפור החיים שלו מורכבת במיוחד.

הצעדים הראשוניים שלו בעולמות היצירה, נולדו כאמור עם האלבום הראשון בו היה שותף – 'ותמלוך עלינו' של רבי יוסף צבי ברייער, מגדולי המלחינים החסידיים. "בשלבם הראשונים, כתבתי מוזיקה עוד לפני שידעתי לנגן", הוא מספר, "ומהר מאוד השם שלי הגיע לאזניהם של היוצרים האחרים בבעלזא. אם זה הרב ברייער ואם זה הרה"ג ר' ירמיה דמן – ראש ישיבת בעלזא בטלז סטון, וכמובן הרב יוסף משה כהנא.

"אני זוכר היטב את הרגעים בהם אני יושב וכותב את המוזיקה לקוורטט שמורכב מכלי מיתר, ויולה, צ'לו וכינור. הנגנים באולפן מתיישבים, מתחילים לנגן, ואני נמצא בלחץ אטומי. בסופו של יום אני ילד בן שבע-עשרה וכאן יושבים נגנים מקצועיים שמנגנים כבר המון שנים, ואני לא באמת יודע אם המוזיקה שכתבתי היא טובה והאם הם יבינו אותה. ואז אני שומע את הנגינה, והיא נשמעת

התחיל לפרוץ החוצה. כשהוא פנה אלי, ידעתי שיש לי הזדמנות להגשים סוג של חלום שהלך ונרקם אצלי בראש – להיות מוזיקאי. ארגנתי את המקהלות לאלבום שלו, כשהשכר שלי היה מנה של שניצל וטשולנט שהרב ברייער הביא לי לשיבה ממסעדת שטיסל. היום זה נשמע מצחיק, אבל כ"שיבע-בוחר' בן שבע-עשרה, זו הייתה המתנה הכי מדהימה שאפשר היה להעלות על הדעת."

כשהוא החל לכתוב את המוזיקה למקהלות באלבום של ברייער, התברר במהרה שקאליש הוא כישרון מיוחד במינו. "במבט לאחור אני יכול כיום לנתח את המציאות אז", הוא מסביר, "הכישרונות שיש היום הם לא הכישרונות שהיו אז, והכוונה שלי היא שבתקופה ההיא, כדי להצליח, היית באמת צריך לדעת לעשות מוזיקה.

"כי המוזיקאים באולפן מבינים רק שפה אחת והיא שפת המוזיקה. מחשבים לא היו אז, וגם השיטות שקיימות כיום עוד לא נולדו בימים ההם. אם היית רוצה ליצור מוזיקה, היית צריך לכתוב הכל, באופן עצמאי.

"למדתי לכתוב מוזיקה בגיל מאוד מוקדם. ליד הישיבה של בעלזא ברחוב אגריפס בירושלים, חי יהודי זקן, ניצול שואה, שהחזיק בבית המון חומר מוזיקלי. הייתה לו שם מוזיקה קלאסית, פרטיטורות ואין ספור יצירות שמאוד סקרנו אותי. ישבתי במשך שעות אצלו וחקרתי את היצירות שנמצאו שם. למדתי באופן עצמאי את התווים, את

"העשייה"

המוזיקאלי של

באותה תקופה לא

הגיעה מהמון

שלי וגם לא

מהרגש ממילא,

הרגשתי

שזה לא אני. זה לא

האישיות שלי. לא

הסגנון שלי. לא

המהות שלי. זה

פגע

בי יותר מהכל.

התחלתי להבין כמה

כבד המחיר שאותו

אני משלם בגלל

הבחירה בדרך הלא-

נכונה"



מהות התיבוב של חסיד עם הרבי שלו, דודי קאליש

ההתנתקות

מה שחברים רעים עושים

אבל אז, כשהוא באמצע גיל העשרים של קאליש החל לנדוד. "נסעתי ללמוד מוזיקה בארה"ב", הוא מספר, "פגשתי את המורים הטובים בעולם למוזיקה. הייתי יוצא מבני ברק, מגיע ליורק, נמצא שם במשך תקופה ללימודים. הבנתי הייתה, שהסדר עדיפויות שלי השתבש. הייתי יושב ושוחח בצמא את התכנים שם. פתאום כבר לא היה רק לימוד מקצוע.

"גם בארץ התחלתי ללמוד מוזיקה בקונסרבטוריון מוכר בירושלים. מתוך עשיית תלמידים בכיתה, רק שניים הצליחו לסיים את הלימודים עד הסוף. אני, ותלמיד שלי, הלימודים האלו היו אחר כך הבסיס המקצועי שלי, שאותו הלכתי ופיתחתי עם השנים. "יצאתי מאיזון. העולם המוזיקלי, בנכח, לי פיתחתי פתאום המון תשוקה למוזיקה עם רצון ליצור מוזיקה ברמה הגבוהה ביותר. האמנתי אז שרק שם, בעולמות נכר, אני למקסם את היכולות המוזיקליות שלי. לפסגות. לא ידעתי אז את המחירים הכבדים שאשלם. לא ידעתי אז לאן אני עלול להיכנס ואיך הסחף הזה יתפוס את החיים שלי. הקצה אל הקצה".

הקטע הבא של השיחה שלנו, הוא מכלל פניו של קאליש לימדו אותנו ש

מוזיקה. "מרגע שבו התחלתי להתעסק במוזיקה, כתבתי פרטיטורות, יצירות מוזיקליות ואפילו אופרות", הוא מפתיע, "כשלמדתי מוזיקה, נמשכתי מאוד למוזיקה קלאסית. זו מוזיקה לא קלה, אבל בעיניי היא האיכותית ביותר. הבעיה במוזיקה הזו שהיא לא מתאימה להמונים.

"כיום, כיוצר חסידי, אני לא רואה את עצמי מתעסק בזה. אין לזה שוק בעולמות שלנו, למרות שיש כמה מגדולי היוצרים החסידיים שכתבו אופרות. חלקן אפילו מושרות בחצרות החסידיות".

למשל?

"רבי יוסף צבי ברייער כתב ארבע אופרות, כנגד ארבעה אדמו"רי בעלזא. כל אופרה כזו היא יצירה מוזיקלית של חמש-עשרה עד עשרים דקות. לעיתים רחוקות שרים אותן בבעלזא. אלו יצירות מלאות ברגש ועוצמה. זה כמובן לא מתוזמר, ויש לי חלום לתזמר את זה ביום מן הימים".

במובנים רבים, קאליש ראה עצמו כמהפכן. הוא הראשון שהביא לעולם מוזיקה ווקאלית, יצירות שהפכו לימים למושמעות בעיקר בימי ספירת העומר, אבל לא רק. השלב הבא היו המקהלות, שגם במישור הזה היה קאליש לפורץ דרך. שנים אחרי הרפורמות שחולל במוזיקה החסידית, החל לנצח על תזמורות, במקביל לשירה שלו, וכך השלים את הסינרגיה המושלמת בין הכתיבה המוזיקלית, לניצוח, יצירת מוזיקה ושירה עצמאית.



באלבום 'פתח שערי שמים' היה לרוח מאחורי האלבום, ושיתופי פעולה נוספים נרשמו עם ר' יששכר ברי ועם יוצרים וכותבי מוזיקה חסידיים ותיקים.

"אני חושב שהבאתי רוח חדשה למוזיקה החסידית", הוא מספר. "זו הייתה תקופה של פריחה במוזיקה החסידית, ואני שמח שהייתה לי הזכות להיות חלק חשוב בתהליך הפריחה הזה".

כשהוא רגל פה ורגל שם. הוציא קאליש אלבום שעורר יקורות שליליות קשות ביהדות החרדית. האלבום הזה שהורכב מסגנונות מוזיקה שמרוחקים מדך ישראל סבא. הציב את קאליש בפוזיציה קשה מאד. היום הוא יכול לומר שהאלבום הזה היה הסעות הגורלית ביותר במסלול המקצועי שלו

בתחילת הקריירה שלו, קאליש כמעט ולא שר. הוא בעיקר כתב מוזיקה, עיבד, הלחין ובשלב מאוחר יותר גם ניצח. "יום אחד ניגש אלי ר' מרדכי בן דוד ושאל אותי למה אני לא שר", הוא מספר, "אמרתי לו 'מה לי ולשירה', והוא אמר לי 'אתה צריך לשיר'. כך בעצם נולד הניסיון הראשון שלי לשיר. בתחילה כיסיתי את זה בהרבה מקהלות, עם אקוסטיקה, וכך נולד 'השבעתי אתכם', בלחן של המחנך הרה"ג ר' פנחס ברייער".

השירה שלו הפכה אותו בהמשך לאחד היוצרים המרגשים בעולם המוזיקה החסידית, דווקא בגלל הקול המיוחד שלו. השירים שיצאו בשנים האחרונות, מ'אשת חיל' ועד 'לכוח', הביאו אל קדמת הבמה של היצירה החסידית את היכולת הווקאלית של קאליש, שכמעט והתחבאה עד אז. אבל בתוכו נותרה האהבה שלו לכתיבת

נמצאים באחד הרגעים הנדירים בהם נפתח צוהר קטן אל המקומות הכי עמוקים של החלול. הוא מדבר, בקול שקט, על הימים הרבים של התהילה שבאה בעקבות המפנה שעשה, אבל לא פחות מכך, גם על המחירים הכבדים ששילם.

"מהר מאוד הבנתי שהמקומות האלו לא טובים לי", הוא מספר. "ראיתי את הסתירות בין אורחות החיים שלנו לשלהם. הערכים שעליהם גדלתי לא היו שם, במחוזות הרחוקים - רחוק מזה. אבל לפחות בתחילה זה היה נראה קסום. ההצלחה הגיעה, ואיתה הרבה מהסביבה. התפרסמתי. הייתי קרוב מאוד לחתימה על שיתופי פעולה בינלאומיים. אך אדם שיכול לומר שבמציאות כזו הוא לא רוצה בפני ניסיון של ממש. ניסיון קשה מאוד".

בשיא התפנית הזו, כשהוא רגל פה והוא שם, הוציא קאליש אלבום שעורר ביקורת שלילית קשות ביהדות החרדית. האלבום הזה שהורכב מסגנונות מוזיקה שרחוקים מאוד מדרך ישראל סבא, הציב את קאליש בפוזיציה קשה מאוד מבחינת כל חרדי שילד כן העריך את המוזיקה שלו. היום הוא יכול לומר שהאלבום הזה היה הטעות הגדולה ביותר במסלול המקצועי שלו.

"זה היה אלבום שהורכב מסאטורן שהבאתי מכל העולם", הוא מספר. "מקצועית, המוזיקה בו הייתה טובה אבל הגישה הייתה מוטעית. זה היה גימיק שנועד לעשות רעש, והפרובוקציה הזו - כך אני מגדיר את זה כיום, פרובוקציה לשמה - הייתה טעות. ברבות השנים יצאו דברים הרבה יותר גרועים לכאורה במוזיקה החסידית, אבל האלבום הזה היה במובנים מסוימים פורץ גדר.

"ואולי דווקא בגלל המקום שממנו באו האלבום הזה הפך לסמל של התחדשות לא טובה במוזיקה החסידית. הביקורת עלי, ברוב הרוחנית, הייתה מוצדקת בהחלט. אז כשהייתי עליה, היום אני מזדהה איתה.

"מוזיקה היא מוזיקה. יש מוזיקה טובה ויש מוזיקה לא טובה. אבל הצורה שבה האלבום הזה הוצג, הייתה לא נכונה, פרובוקטיבית ובידיעבד אני מאוד מתחרט עליה. זה היה אלבום שרחוק מאוד מהאישיות שלי.

כשאנחנו נכנסים עוד יותר לעומק הסיפור קאליש אומר בפעם הראשונה את המושג שמוזיקה אומרת "במובן מסוים עשיתי את האלבום הזה בעל-כורחי". הוא אומר. "הייתי בחברה לא טובה. חברה, כחבר, היא אחד המרכיבים הכי משפיעים על האדם וכשאנחנו נמצאים בחברה לא טובה, יש הרבה השפעות לא טובות.

"כמוזיקאי, לא אני עושה הבחנה בין מוזיקה טובה למוזיקה לא טובה. אבל כל המעטפת של האלבום הזה לא התאימה לי, לאישיות שלי. בתקופה הזו



טיש' בחסידות בעלזא



תשובה מוזיקלית. קאליש בראיון לשלומי גיל

ליל
מלא הרגש

+ MEDRITE

175 ROUTE 50
SPRING VALLEY, NY 10977
1-800-634-8888

הייתי בקשר עם חברים לא טובים,
וזה השליך על העשייה המוזיקלית
שלי. נגררתי לשם, אל המחזות האלו,
ושילמתי מחירים יקרים מאוד בעקבות
הדרך שבחרתי."

המילים שלו פשוטות, כנות,
חדות. "מה שהכי פגע בי באותה
התקופה זו לא הביקורת החריפה
אלא דווקא ההבנה שהבאתי לעולם
יצירה שהיא לא אני. הרגשתי שחסר
לי משהו בנפש. מוזיקה חייבת להיות כזו
שיש בה נשמה, רגש ומוח. אתה צריך קודם
כל שתהיה לך מחשבה נכונה, ואז אתה יכול
להפעיל את הרגש וליצור.

"העשייה המוזיקלית שלי באותה תקופה לא
הגיעה מהמוח שלי וגם לא מהרגש. ממילא,
הרגשתי שזה לא אני. זה לא האישיות שלי, לא
הסגנון שלי, לא המהות שלי. וזה פגע בי יותר
מהכל. התחלתי להבין כמה כבד המחיר
שאותו אני משלם בגלל הבחירה בדרך
הלא-נכונה."

הפיתוי

בלוס אנג'לס עם מפיקים בין לאומיים

האמירה שיוצאת
מפיו של האיש שהיה
כפסע מלהפוך למותג-
בתעשיית המוזיקה
העולמית, נוקבות
במיוחד. "יהודי, בטח
יהודי חסידי, לא באמת
יכול להיות חלק מהתעשייה
הזו", הוא אומר, "כי המגבלות
שיש לנו יהפכו בהכרח לשאלות
יומיומיות, ובסופו של דבר אי אפשר

לשלב בין העולמות האלו.
"אני לא מדבר רק במישור הרוחני אלא
גם במישור של העשייה המוזיקלית נטו.
כדי להיות נגן ג'ז טוב, אתה צריך
להיוולד בהארלם, לנגן במשך
שעות בכל יממה, ולהיות
שקוע אך ורק בזה. רק
ככה יש לך יכולת להפוך
לאגדה בתחום הזה.
ליהודי, בוודאי יהודי

בכל צער וצער... וא

בכל צער וצער. קאליש באירוע שירה בארה"ב



בטוח

שיהיה לכם חג שמח

**נובל אנרג'י מזכירה לשמור על כללי
הבטיחות גם בחג הסוכות וממליצה לכם
על סיור סוכות חווייתי בירושלים**

מטאורית של ירושלים מלאות בהוד משלחן. אולם בבוא חג הסוכות, הכל משתנה, ריחם של ענפי הדקל המשמשים לסכך מתערב בריחן של דפנות העץ "הפראוואנס" וקני הבמבוק, הצבעים גם הם משתנים והגוונים החומים והירוקים שולטים ללא מיצרים. אתם מוזמנים לצאת לסיור בין בתי הקבע המקושתים לדירות העראי של ירושלים, העומדות בחצרותיה העתיקות של העיר ולעיתים גם תלויות בין שמים לארץ, נשענות על גזזתרה עתיקה ומשוות לעיר כולה גוון רחמי.

אזור הבוכרים

על האזור:

אזור שכונת הבוכרים שוכן בליבה של ירושלים החרדית בין בית ישראל לשמואל הנביא ובר אילן, השכונה נבנתה לפני כ-130 שנה על ידי עולים מבוכרה. את השכונה מפארים מבנים ייחודיים כינהם בית הכנסת מוסיף. ובזמנו נחשבה שכונת הבוכרים לשכונה היהודית המפוארת ביותר בעיר.

איך מגיעים:

הדרך הקלה ביותר היא התחבורה הציבורית: נוסעים בכל קו שמגיע לאזור של רחוב יחזקאל / שמואל הנביא. ברכב פרטי: רצוי להתעדכן לגבי הרחובות בהן מותר לנסוע עם רכב פרטי באזור יש מספר מועט של מקומות חניה כחול לבן. נכנסים לאחת ממטאורית של השכונה ומשוטטים בתוכה כאוות נפשכם, חלק מהסוכות שתפגשו הן סוכת בד מקושטות, וחלקן עצים שנסחבו מן הגורן או מן היקב ועוצבו ביד אמן לסוכה שהיא חלק מהאונטיות הירושלמית.

כללי בטיחות לסוכות:

- בסוכות מדליקים את נרות החג רק במקום בטוח!
- בשעת בניית הסוכה הימנעו מהשארת סולם וכלי עבודה ללא השגחה.
- היזהרו מקוצי ענפי הדקל, הם חדים ועלולים לגרום לפציעה ולזיהום.
- בשעת הריקודים בשמחת בית השואבה, המנעו מלבצע פעולות מסוכנות.

אין את היכולת להתחרות עם היגצרים האלו, שכל החיים שלהם מוקדשים היצירה שלהם.

לי זמן להבין את הנקודה הזו. יש יהודים שהצליחו מאוד במוזיקה העולמית. הם ככולם היו צריכים לוותר על המוטיבים היהודיים שלהם. בוודאי הדתיים. יכולתי להיסחף ולהיות אחד מהם. אבל זה לא ראוי למי שיש לו ערך בחיים, תי לחיי משפחה, לחיים של אידישקייט, לחיים של תורה.

ובן שיש את הפיתוי. הקב"ה הביא אותנו לעולם של ניסיונות. הרי אין יהודי ניסיונות, לפעמים בכל יום. המשימה שלנו בעולם הזה היא להתמודד עם אות האלו, ולהיות יהודים טובים. אבל הניסיון בוודאי קיים. וכשבחור כמוני נני יורק עם כשרון מוזיקלי, יש מספיק מוזיקאים שמחפשים דווקא את עם הפייטלי' והכיפה הגדולה שישיר איתם בהופעות הכי גדולות בעולם.

שלב שכבר ישבתי בלוס אנג'לס, עם מפיקים של חברות המוזיקה הכי גדולות והייתי יכול גם כן להידרדר ולהגיע לשם. אבל במקביל מתחדדים לפניך הבדלי. בין הערכים הטובים שלנו לאלו הגרועים שלהם. בין ערכי המשפחה שלנו הפסולים שלהם.

ע אחד, שהתקיים דווקא בישראל, היה הקש ששבר את גב הגמל מבחינתו. ליש. זה קרה בערב יום הזיכרון, בתחילת העשור האחרון, אז עמד קאליש על, מעורב, ושר את אחת היצירות הכי מרגשות של קרליבך, 'שפכי כמים', הסולטן בירושלים.

נתפס בעיני רבים מהמשתתפים כאירוע מרגש מאוד", הוא אומר בקול שקט. ס בכיות נוראיות, והרבה מאוד יהודים התרגשו מזה. אבל זו הייתה הופעה ת, וזה שודר בכל כלי התקשורת. זו הייתה נקודת השבר שלי. הבנתי שחציתי ואני נמצא במקום שיהודי חסידי לא יכול להיות בו.

דיוע הזה זעזע אותי. באותו הערב החלטתי שיותר לא אופיע לעולם בהופעות. אם אני יכול להצביע על רגע שבו הבנתי שאני הולך ומאבד את עולמי, אז ע. כי מדינת ישראל כולה עמדה וצפתה בזה. מצד אחד, הצלחתי לרגש יהודים ריפה וחשוב, אבל ידעתי שאני עומד להפסיד את החיים שלי, את מי שאני, ישויות שלי. שם היה הרגע שבו הבנתי שאני חייב לחזור הביתה".

החזרה

אדוני, מורי, רבי

רה הזו, שקאליש מדבר עליה בפתיחות נדירה, לוותה בהמון קושי. בחצר יית בה גדל התקשו לקבל אותו בחזרה. הוא לא נכנס לבעלזא במשך שנים, הפך לשם נרדף לחסיד שעזב את החצר.

מישהו חיכה לו. מישהו אחד בחצר המפוארת הזו לא הפסיק להאמין שקרב בו יותיר מאחוריו את הדרך ההיא ויחזור אל הבית החם, אל לב ההווה ית של חצר בעלזא המפוארת. זה לא היה אחד החסידים. גם לא משפיע. אה, אלא לא אחר מכ"ק מרן האדמו"ר מבעלזא שליט"א, בכבודו ובעצמו.

כל ניתן לכתוב, אבל הרבי סירב לתת לקאליש לשקוע. וכשהגיע הרגע, הרבי היה שם כדי לקרב את קאליש בחזרה אל הבית, אל העולמות בהם ל עולם היצירה החסידי השורשי, ואל בעלזא, על כל המשתמע מכך.

בי משך אותי בחזרה, אם בגלוי ואם בעקיפין, מספר קאליש, וההתרגשות בקולו. "הרבי הציל אותי. לא רק אותי, אלא גם את המשפחה שלי, את הילדים ת העתיד שלי.

דיק רבי אשר פריינד זצ"ל אמר פעם שצדיק אמיתי מגיע כשיהודי צריך באמת. וכך הרגשתי כשהרבי קרא לי לחזור לכור מחצבתי. אני לא יכול לפרט דים האישיים, אבל הרבי בא כדי להציל אותי. באו עוד אנשים, חלק מהם מוכרות, אבל העוצמה של הרבי הייתה מעל לכל. כשהצדיק מגיע אליך ומושך בחזרה, אין כוח גדול מזה.

כוחו של רבי. זו מהות החיבור של חסיד עם הרבי שלו. כי יהודי יכול ליפול, אחר פעם, אבל אם יש לו את הרבי שבו הוא יכול להיאחז ברגעים הכי קשים הוא יינצל. וכשאני הייתי צריך, הרבי תמיד הגיע, בהקין או בחלום, כדי להציל מלדת לשערים הכי נמוכים בעולם".

קאליש נכנס בפעם הראשונה בחזרה לבעלזא, מאות זוגות עיניים עקבו אחריו. דא עדיין בחזותו הישנה, שונה מזו של היום. אבל זוג עיניים אחד, מלבד, שנקב אחריו, נתן לו את הביטחון המלא להיכנס שוב אל הטיש של הרב, תף בו כאחד החסידים ולצאת למסע של תשובה מתוך אהבה.

לב הבא הוא חזר לשיר בבעלזא. זה היה הליך איטי, קשה, שתחילתו בביתו של



הרבי בטלז-סטון ושיאו בהתוועדות הענק של החצר החסידית בארנה בירושלים. "כשאני עומד מול הרבי ושר את 'פרוק ית ענך', והרבי מתרגש מאוד ונמצא בדבקות עצומה, אין משהו גדול יותר לנשמה שלי מזה", הוא אומר, "וזה הלימוד שלי. פה אני צריך להיות. פה ולא בשום מקום אחר. "המרחק בין נפילה לתהומות שקשה מאוד להתרומם מהם היה לא גדול. והרבי היה שם כדי להציל את הנשמה שלי. כל התהילה של העולם לא שווה גרם מהסיפוק שיש לי כשאני יודע שאני מחובר לקדוש ברוך הוא מהמקום הכי נכון ואמיתי שיכול להיות". קאליש עוצר לרגע. דמעות עולות בעיניו. הוא שותה קצת מים ומשהה את דיבורו. על השולחן נמצאים דפים. יש שם דף, מבחן, שאותו הביא אחד מילדיו הקטנים מהת"ת. ר' דודי מרים אותו, מחייך, ואז אומר בשקט: "אתה מבין, המבחן הזה, עם הציון הגבוה הזה, שווה יותר מכל הכרה שיכולה להיות. זו תמצית החיים. כשאני רואה את הילד שלי הולך בדרך שלנו, בדבקות חסידית, יש אושר גדול מזה?"

השליחות נישרון לא צריך לשנות אותך

החזרה של קאליש אל בעלזא הביאה איתה גם את התשובה המוזיקלית שלו. הוא חזר, במלוא העוצמה, והחל לעבוד על יצירות חסידיות שורשיות, כמיטב המסורת. במקביל, הוא החל להיות החונך של יוצרים צעירים, כשהוא נותן להם את התשתית הראשונה ליצירה חסידית. בין היתר עברו אצלו אהרל'ה סאמעט, יענקי דסקל, ובני הדור הצעיר יותר - שלום למר וארי היל.

יש לו מסרים מאוד נוקבים וברורים שאותם הוא מעביר לאותם יוצרים צעירים. "הפיתוי לנדוד למחוזות רחוקים, ריקים, תמיד

מי שמחובר לצדיק - יחזור אל הקדושה:
קאליש באירוע שירה אמריקאי

מקום של הזדמנות - וסכנה. קאליש
באולפן ההקלטות

